

Asociace
pro mezinárodní
otázky
Association
for International
Affairs

Newsletter

Evropský program

06/2008

1. – 15. září 2008

Čtrnáctideník o Evropské unii z české perspektivy

V tomto vydání najdete

Mise Evropské unie v Gruzii

Pomůže Evropský institut pro inovace a technologie stavu vědy v EU?

Postihy za zaměstnávání nelegálních migrantů v EU - připravovaná legislativa

Vztahy EU-Ukrajina ve stínu konfliktu v Gruzii a kyjevské vládní krize

Předsednictví 2009: Hořko-sladké vábení aneb kampaň „Evropě to osladíme“

Mini-analýzy

Mise Evropské unie v Gruzii

Michal Thim, Katarina Lokšová

Rada pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy (GAERC) jednala v pondělí 15. září o pozorovatelské misi EU v Gruzii. Javier Solana vyzval k urychlené akci ze strany členských států. K rozmístění dvou set členné pozorovatelské mise EUMM Georgia (EU Monitoring Mission), v jejímž čele se má objevit německý diplomat Hansjoerg Haber, dojde pravděpodobně k 1. říjnu. Mise bude na území Gruzie působit v rámci ESDP (European Security and Defence Policy).

Podle smlouvy s ruským prezidentem Medvěděvem, kterou za Unii sjednali v Moskvě Javier Solana, José Barroso a Nicholas Sarkozy, se Rusko zavazuje stáhnout své jednotky rozmístěné mimo Abcházii a Jižní Osetii k výše zmíněnému datu, ale to jenom za předpokladu, že tam do té doby budou civilní jednotky Unie. Pozorovatelé EU se však s největší pravděpodobností nedostanou na území separatistických regionů, což lze považovat za diplomatické vítězství Moskvy. Rusko totiž zároveň úspěšně blokuje navýšení počtu pozorovatelů stávající mise OBSE, která operuje i na území Jižní Osetie.

Kromě vyslání mise EUMM schválila Rada jmenování Pierra Morela zvláštním představitelem EU pro krizi v Gruzii, uvolnění dodatečných 500 milionů eur pro Gruzii pro období 2008-10 a zabývala se přípravami na uspořádání donorské konference. ČR za své priority nadále považuje zachování územní celistvosti a poválečnou rekonstrukci Gruzie. Dohoda sjednaná v Moskvě však již územní celistvost nezmiňuje. I to je důvod, proč považovat poslední postup EU jako ústup z původních pozic.

Pomůže Evropský institut pro inovace a technologie stavu vědy v EU?

Václav Bacovský

V polovině září oficiálně zahájil činnost Evropský institut pro inovace a technologie (EIIT), který by se měl stát vlajkovou lodí evropské vědy a výzkumu (VaV). Evropská komise, která vznik centra iniciovala, očekává, že nová instituce přispěje ke zvýšení inovací, vytvoření nových technologií a především zamezení "odlivu mozků".

Dnes již pohřbená lisabonská strategie hovořila o VaV a budování znalostní ekonomiky jako o základním pilíři své konkurenceschopnosti. I proto byl již v roce 2000 spuštěn projekt Evropského výzkumného prostoru, který měl usnadnit volný pohyb vědců, technologií a znalostí. Navzdory tomu však nedávná zelená kniha konstatovala jeho přetrvávající roztržitost. EU tak jako celek nadále zaostává za USA a Japonskem nejen ve výdajích na VaV, ale i v počtu vědeckých pracovníků či v počtu přihlášených patentů.

Může toto nějak změnit nový institut? Je třeba si uvědomit, že finanční i personální investice do VaV se zhodnocují až v horizontu desítek let. Nad institutem se navíc vznáší pochybnosti. Rozpočet do roku 2013 byl stanoven na 2,4 mld. eur - z EU však přijde pouze 300 milionů, zbytek zdrojů musí pokrýt privátní sektor. Průmyslové podniky již dříve nedůvěřivě avizovaly, že peníze uvolní až po zveřejnění konkrétních projektů. Někteří europoslanci také vyjádřili obavy z přílišné centralizovanosti či z odlivu financí z menších vědeckých středisek.

EU je v oblasti VaV v choulostivé situaci: je si vědoma své klíčové pozice pro budoucnost Evropy, přitom však nemá efektivní nástroje pro její podporu. I nadále platí, že je především na členských státech samotných, kolik chtějí do VaV investovat. Českou VaV čeká příští rok navýšení rozpočtu, přesto však zůstane ve srovnání s průměrem EU podfinancována.

Postihy za zaměstnávání nelegálních migrantů v EU - připravovaná legislativa

Alena Falathová, Michal Vít

V současné době žije v EU podle odhadů asi osm milionů ilegálních imigrantů. Evropská komise proto přišla s návrhem směrnice, která stanovuje společné sankce proti společnostem zaměstnávajícím ilegální imigranty. Podle návrhu by členské státy musely každoročně provést určitý minimální počet kontrol ve firmách. Postihy za zaměstnávání imigrantů by byly jak finančního rázu (pokuty, doplacení sociálních dávek aj.), tak trestního charakteru (v krajních případech až odnětí svobody zaměstnavatele).

V Radě EU ale návrh Komise narazil na odmítavý postoj některých středo- a severoevropských států. Zatímco středomožské státy, které musí bojovat s velkým přívalem imigrantů stojí za přísnými tresty, Německo, Finsko, Maďarsko, Lotyšsko, Švédsko a Nizozemsko trvají na tom, že rozhodnutí o potrestání firem má zůstat v kompetencích členských států. Lze očekávat, že i Česká republika se připojí ke skupině států, které se staví k návrhu Komise odmítavě. V době svého předsednictví chce totiž ČR prosazovat „Evropu bez bariér“ a zároveň se staví za posílení principu subsidiarity. Harmonizované tvrdé tresty pro zaměstnavatele by tak šly opačným směrem, než jakých chce Česká republika Unii v době svého předsednictví vést.

Přitom však ilegální migrace zůstává pro ČR velmi aktuálním tématem. Obě komory Parlamentu schválily návrh tzv. zelených karet, které umožní již během měsíce získat trvalý pobyt zájemci ze zemí mimo EU práci, na kterou v České republice a v EU nebyl po dobu jednoho měsíce nalezen pracovník. Česká republika se tak vydala cestou preventivního řešení nelegální migrace s cílem odstranit nedostatek pracovní síly především v průmyslu.

Podobně tomu bylo i v Německu v 50. a 60. letech, kde důsledkem tehdejší imigrační politiky jsou dnes problémy s velkým počtem imigrantů. Naopak ve Velké Británii či Irsku pomohli zahraniční

pracovníci ke značnému ekonomickému růstu země. Česká republika má tedy možnost poučit se z chyb i úspěchů od ostatních států EU.

Vztahy EU-Ukrajina ve stínu konfliktu v Gruzii a kyjevské vládní krize

Jan Potucký, Marian Zachar

Ukrajina nyní prochází ústavní krizí, kterou rozpoutal odchod vládní strany prezidenta Juščenka z koalice. Stalo se tak po nepodpoření deklarace o gruzínském konfliktu a po snaze o další okleštění prezidentových pravomocí premiérkou spojenou se Stranou regionů. Nyní má Julia Tymošenková třicet dnů na to, aby vytvořila většinovou koalici. Mimo jiné bude Tymošenková usilovat o podporu své případné kandidatury do prezidentských voleb v roce 2010.

Vnitřní nestabilita hrozí, podobně jako v případě Gruzie, přerůst v mezinárodní krizi. Rusko bude zvyšovat tlak na uzemní a politickou jednotu, třeba vydáváním pasů již tak početné 60% ruské „menšiny“ na Krymu či podporou proruských protestů. Předmětem sporu se stala ruská námořní flotila v Sevastopolu, strategicky významná při konfliktu v Gruzii.

Z deklarace posledního společného summitu, který proběhl 9. září, je patrný jen minimální posun (např. možné zrušení krátkodobých víz pro Ukrajinu), a to i přes rétorickou podporu N. Sarkozyho. Přitom hrozí, že bez jasné politické podpory ze strany EU ve formě příslibu možného budoucího členství by Ukrajina mohla padnout do svévůle povzbuzeného Ruska.

Svou naději na brzké urovnání situace vyjádřil český premiér Topolánek při své oficiální návštěvě Ukrajiny. Česká republika je stejně jako celá Unie závislá na dodávce ruských surovin přes ukrajinské území. Proměnlivost dodávek vedla i ke zvýšení strategických zásob ČR. Stabilita Ukrajiny je cílem jak Unie, tak ČR, a to nejen kvůli nadcházejícímu předsednictví.

Komentované zprávy

Rusko plánuje zvýšit rozpočet na obranu o čtvrtinu

Výše ruských výdajů na „národní obranu a bezpečnost“ by měla v roce 2009 podle Vladimíra Putina dosáhnout částky 66 miliard euro, což je přibližně třetina peněz vydaných na obranu v EU (vyjma Dánska) v roce 2006. Údajně se jedná o ruskou reakci na rozšiřování NATO a plánovaný protiraketový systém v Česku a v Polsku. Více

Irský vládní průzkum: Voličům chyběly informace o Lisabonské smlouvě

Micheál Martin, irský ministr zahraničí, přiznal, že kampaň pro Lisabonskou smlouvu nebyla dobře zvládnutá. Výsledek průzkumu ale potěšil Brusel, neboť se ukázalo, že 70 % respondentů považuje členství v EU za přínosné. Výsledky budou využity irskou vládou při řešení situace po odmítnutí smlouvy. Více

EuroparlTV spuštěna

Předseda Evropského parlamentu Hans Gert Pöttering ve středu 17. září slavnostně zahájil provoz internetové EuroparlTV. Televize, která má vysílat ve dvaceti jazycích včetně češtiny se však kvůli zpoždění externích dodavatelů potýká hned na úvod s velkými problémy - nemá program, který by mohla divákům nabídnout. Více

Další zlepšení vztahů mezi EU a Kubou

Havana se rozhodla podmíněčně přijmout nabídku EU na obnovení politického dialogu. Jde o další prohloubení vzájemných vztahů po odstranění sankcí uvalených EU na ostrovní stát kvůli situaci tamních politických vězňů. Česká republika má během svého předsednictví v plánu zhodnotit přínos vstřícného přístupu. Obnovení sankcí je ale více než nepravděpodobné. Více

Tipy na publikace

Centre for European Policy Studies

Ve své nové studii „Benchmarking Integration in the EU: Analyzing the debate on integration indicators and moving it forward“ analyzuje Sergio Carrera, jakým způsobem je v Evropské unii měřena a srovnávána integrace příslušníků třetích zemí. Poukazuje na nedostatky stávajících metod a naznačuje perspektivy nových srovnávacích technik..

Chatham House

Nejnovější publikace královského institutu mezinárodních vztahů rozebírá roli Velké Británie v Evropě 21. století. Studie „A British Agenda for Europe: Designing Our Own Future“ věnuje pozornost všem zásadním otázkám, které se dotýkají jak široké veřejnosti, tak politiků: např. postoj k Evropské unii, rozšíření EU o Ukrajinu, stále se zvyšující energetická závislost na Ruské federaci a rostoucí vliv Číny.

Europeum

Studie Věry Řiháčkové „EU Democracy Assistance through Civil Society Reformed? The design of the Community Financial Instruments for the first half of the Financial perspective 2007-2013“ se věnuje reformě finančních nástrojů EU sloužících k podpoře demokracie ve třetích zemích (Kuba, Bělorusko, Ukrajina, Bosna a Hercegovina) a problémům, které je při implementaci pomoci nutno řešit. Pokud jde o dárce, hlavní pozornost je věnována státům Visegrádské čtyřky.

Pozvánky

Seminář: Black Sea Synergy: “Eastern Barcelona Process” or “Southern Northern Dimension”?

Kdy: 26. září 2008, od 15:00

Kde: Evropský dům, Jungmannova 24, Praha 1

Pořadatel: Asociace pro mezinárodní otázky ve spolupráci s Nadací Štefana Batoryho

Hosté: Jiří Schneider - Prague Security Studies Institute, Levan Tsukiridze - Georgian Institute for Public Affairs, Iulian Chifu - Center for Conflict Prevention & Early Warning Romania a další

[Více](#)

Konference: Vztahy střední Evropy k Ruské federaci a budoucnost strategického partnerství EU-Rusko. Středoevropský dialog mezi Českou republikou, Německem, Polskem a Slovenskem

Kdy: 29. - 30. září 2008 od 9:00

Kde: Ministerstvo zahraničních věcí ČR, Zrcadlo sál Černínského paláce

Pořadatel: Ústav mezinárodních vztahů a Friedrich Ebert Stiftung

Hosté: Marek Menkiszak - Centre for Eastern Studies, Alexander Duleba - Slovak Foreign Policy Association, Susan Stewart - German Institute for International and Security Affairs, Petr Kratochvíl - Institute of International Relations Prague a další

[Více](#)

Přednáška: Transatlantické vztahy mezi unilateralismem a multilateralismem

Kdy: 2. října 2008 od 15:00

Kde: Fakulta sociálních studií Masarykovy univerzity, Joštova 10, Brno, učebna U42

Pořadatel: Masarykova univerzita Brno

Host: PhDr. Břetislav Dančák, Ph.D

[Více](#)

Očekávané události

Začátek debaty o SZP po roce 2013

Dne 21. září 2008 začíná dvoudenní neformální konference ministrů zemědělství EU, jejímž hlavním tématem bude nová ambicióznější společná zemědělská politika po roce 2013. Hlavy států Visegrádské čtyřky se před summitem sešly v Poznani, aby sblížily své postoje. „Naším společným cílem je zabránit prohlubování nerovností mezi novými a starými státy Evropské unie do roku 2013 a poté úplná rovnost.“ Více o pozici ČR k tématu v Newsletteru Evropského programu č. 4.

Schválení paktu o migraci?

Ve dnech 25. - 26. září 2008 zasedá v Bruselu Rada pro spravedlnost a vnitřní věci. Ústředním tématem setkání bude projednávání francouzského návrhu paktu o imigraci, a tedy společná imigrační a azylová politika. Bude se však projednávat i Komisí navrhovaná směrnice o tzv. modrých kartách, která má usnadnit přístup kvalifikovaným pracovníkům ze třetích zemí na pracovní trh EU. S tímto projektem nesouhlasí ministr práce a sociálních věcí Petr Nečas, a to dokud Unie zcela neuvolní pracovní trh pro vlastní členské státy.

Spolupráce parlamentů v EU

Ve dnech 26. – 27. září se v Praze uskuteční Středoevropský summit předsedů parlamentů, jehož ústředním tématem budou „Nové formy spolupráce národních parlamentů v Evropské unii“. Sjedou se zástupci parlamentů Bulharska, ČR, Estonska, Litvy, Lotyšska, Maďarska, Polska, Rakouska, Rumunska, Slovenska a Slovinska. Více

Předsednictví 2009

Mini-analýza: Hořko-sladké vábení aneb kampaň „Evropě to osladíme“

Vladimír Beroun, Lenka Ryjáčková

Česká vláda 4. září oficiálně odstartovala první část komunikační kampaně k českému předsednictví nazvané „Tváře českého předsednictví“. Jejím ústředním prvkem je půlminutový spot vykreslující pracovní náladu při konferencích v Bruselu a ministerských jednáních spojený s dvojnásobným sloganem „Evropě to osladíme“. Vládní interpretace sloganu zní „nerozpustit se v Evropě a zpříjemnit jednotlivá jednání během českého předsednictví“ a jeho cílem je pak přednostně upoutat pozornost domácího publika.

Samotná dvojnásobnost sloganu na sebe upoutala pozornost většiny českých i evropských médií a rovněž málo informovaných občanů ČR, a vyvolala tak kýženou diskuzi. Z hlediska marketingové strategie lze tudíž kampaň hodnotit jen v superlativech. Je nesporně originálnější, humornější, nápaditější, ale i řádově překvapivější než například kampaň Slovinska, první předsednické země z řady nováčků. Provokativní spot se však spíše než „připomenutím“ našeho místa v Evropě stal předmětem diskuze o „míře nadsázky“. Díky mizivé informační hodnotě se může stát českým alibi otevřeně neprezentovat předsednické priority a aspirace země. Spot zbytečně banalizuje celé předsednictví pod rouškou nadsázky, sladkosti a humoru, a navíc je krajně nemoudré spojovat cukr s českým předsednictvím v době stagnace českého cukrovarnictví způsobené mimo jiné i nepopiratelným otálením české vlády při jeho reformě. Dalším diskutabilním bodem je taktéž avizovaný důraz na pojetí „My a Evropa“. Krátkodobý slogan pro účely této kampaně zastínil i samotné motto českého předsednictví „Evropa bez bariér“ vyjadřující snahu o odstraňování překážek mezi státy EU a otevřenost Evropy navenek. Patrná je kontrastní interpretace a diskontinuita sloganu a motta.

Významný podíl českých komentátorů a mediálních odborníků se staví k celé kampani značně skepticky. Pověštinou upozorňují na skutečnost, že vláda nepochopila smysl předsednictví, neboť

spot neříká fakticky nic, nevede k zamyšlení a veřejnost se tak nedozví, co může od českého předsednictví čekat. Server Media & Marketing poznamenává, že lehce ironický slogan je sice vymezující, ale není jasné vůči čemu. Podle Asociace českých reklamních agentur a marketingové komunikace kampaň dokonce ignoruje tři fundamentální body: kdo komunikuje, komu je kampaň komunikována a čeho chce komunikátor dosáhnout. Dále pak poukazuje na problematičnost strategie a financování kampaně ve srovnání s Velkou Británií. Na české politické scéně se od celé kampaně otevřeně distancovali koaliční partneři včetně opozice.

Kampaň v této podobě potrvá do zveřejnění oficiálního loga předsednictví v listopadu 2008. Je velmi žádoucí, aby navazující kampaň, jak bylo již avizováno, zahájila vysvětlovací proces se specifikací priorit, které budou mít větší prostor než např. typické české výrobky.

Komentovaná zpráva: Ohlasy k české kampani v zahraničních médiích

Evropa je v rozpacích, komentoval France 24. Těžko přeložitelný slogan na sebe strhnul pozornost většiny evropských médií a posílil úvahy o euroskeptických či ambivalentních postojích ČR vůči EU. Anglická podoba spotu zní „We will make it sweet for Europe“, alternativně „We will give Europe a taste of its own medicine“, francouzská „Nous allons en faire baver à l'Europe“ a německá „Wir werden es Europa versüßen“.

Média překvapivě obsáhle referovala o vzniku a významu českého klipu a upozorňovala na prestižní obsazení jednotlivých aktérů. Rovněž informovala o přípravách českého předsednictví a aktuální politické situaci. Konkrétně pak EUobserver zmiňuje, na která témata se Česká republika musí připravit v souvislosti s postupem ratifikace Lisabonské smlouvy. Na závěr pak uvádí „problematické“ postoje ČR k vybraným tématům evropské integrace. BBC zase poukazuje na „zdánlivě nevinnou“ formu sloganu a zdůrazňuje zejména dvojznačnost hlavního sloganu. Český spot zaujal i reportéry Deutsche Welle, kteří mimo jiné analyzují, zda ČR zvládne svoji roli předsednické země a poukazují pak především na nabitý program zkrácený v důsledku evropských institucionálních voleb.

Newsletter vyjadřuje názory autorů. Názory vyjádřené v textu nemusí být nutně stanoviskem Asociace pro mezinárodní otázky.

Koordinátorka projektu: Ivana Jemelková Tajemnice: Lenka Ryjáčková Mini-analýzy: Václav Bacovský, Alena Falathová, Katarina Lokšová, Jan Potucký, Michal Thim, Michal Vít, Marian Zachar Komentované zprávy: Miroslava Gajdošová, Sylvie Milerová Tipy na publikace: Jana Slavíková, Jana Srpová Pozvánky: Miroslava Gajdošová, Sylvie Milerová Očekávané události: Jana Slavíková, Jana Srpová Předsednictví 2009: Vladimír Beroun, Lenka Ryjáčková Korektury: Lenka Ryjáčková (koordinátorka), Michal Vít Odborná editace: Václav Bacovský, Ivana Jemelková, Karel Ulík Grafický návrh: Side2 Sazba: Josef Vomáčka Kontakt na redakci: newsletter.ep@amo.cz

---

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO) Žitná 27, 110 00 Praha 1 Tel./Fax: +420 224 813 460 E-mail: info@amo.cz / www.amo.cz